

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu Romanu ese Dumineca si Joi'a, la fie-care d'oué septemani cu adausulu Poisiórei. — Prenumeratiunea se face in Sibiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori f'ancate, adresate cátra espeditura. Preti'ulu prenumeratiunii pentru Sibiu este pre anu 7 fl. v. a., iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50 cr.

Nr. 24.

ANULU XXV.

Sibiu 24 Martiu (5 Apr.) 1877.

Pentru celealte párti ale Transilvaniei si pentru provinciile din Monarchia pre unu anu 8 fl., ióra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a., Pentru strainetate pre anu 12 fl., pre o jumetate de anu 6 fl. v. a. Inscratiunile se platescu pentru antai'a óra cu 7 cr. simlu, pentru a dóu'a óra cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/4 cr. v. a.

Brosiura politica.

„L'état roumain et la paix de l'orient. Neutralisation de la Roumanie. Par Frédéric Damé. Bucarest 1877“.

(F i n e.)

Terminandu, brosiur'a ajunge la urmatóriuul resumatu:

I. Unu statu, care la unu momentu datu a potutu esplicá ratiunea sea de a fi, a potutu probá necessitate esistintiei se, a potutu demonstrá ca representa in sinulu natiunii se si altu interesu decátu celu alu seu propriu, nu are numai dreptulu de a esiste, ci chiaru datoriu. Si cumca statulu románu a representatu dela inceputu interese afara de sinulu seu dovedescu cele trei fase mari din viét'i'a natiunii romane. Fia a Romei, ea a protegiatu pre mam'a sea contra barbariei; fia a bisericeii, ea s'a radica tu pentru a perarea crestinatátiei atunci cându erá periclitata de islamismu si amenintata de staturile vecine; fia a Europei, ea se regeneréza spre a protege orientulu si pentru a permite natiunalitatiloru crestine din Turci'a a se desvoltá in pace si afara de influenti'a preponderanta a Russei.

II. Resolve intrebarea, déca statulu románu este vasalu, semi-suveranu séu suveranu? dicendu, ca din tratatele dela alu XIV seculu incóce, cându tierile romane erau in completa suveranitate, pána in diu'a de astadi, Romani'a n'a fostu despoata de atributele suveranitatiei. Tributulu nu este semnulu subjugárei. „Suzeranitatea“ Portiei este unu abusu de conventu. Omagiulu din partea principiloru románi datu sultaniloru nu alteréza suveranitatea statului, precum d. e. n'a alteratu suveranitatea regiloru Neapolei, cari faceau omagiu scaunulu papálu din secululu alu XI pána la 1818. Romani'a este dara unu statu independentu, care intrunesce tóte atributele suveranitatiei.

III. Europ'a a recunoscutu impossibilitatea de a mantiené imperiulu otomanu si necesitatea de a-lu inlocuí prin o federatiune formata din natiunalitatile crestine de pre peninsul'a balcanica, constituite in staturi independente. Natiunalitatile inse trebuiescu pregatite pentru misiunea loru de cultura. Cându inse populatiunile peninsulei voru fi constituite in staturi confederate: Bulgarii la nordu, serbii si muntenegrenii la apnsu, cutbos-vlachii la sud-vestu, grecii si albanesii la sudu, cându Constantinopolea se va declará de cetate libera, si de capitala a federatiunii, intócm'a cá Washingtonulu; care va fi situatiunea Romaniiei?

IV. Romani'a si atunci si totu-déun'a remane unu statu necesariu. Ea va trebui sa separe pre Russi'a de formatiunea cea nóua spre a impedécá realizarea panslavismului.

V. Dupa ce s'a vedintu ca statulu romanu in tóte tempurile remane o necesitate pentru pacea orientului, demonstra autorulu brosiurei, ca nu e de ajunsu sa existe statulu romanu, ci este indispensabilu cá esistintia sa se asigure pentru viitoriu prin o neutralitate absoluta, ceea ce nu aru fi o vatemare a tratatelor anteriori, ci o estindere a acelor'a si o intregire.

VI. Respinge in fine ori-ce nisuintia de a anectá statulu romanu séu de a-lu ocupá provisoriu Russi'a séu

ori-care alta putere vecina, cá o vatemare a ecuilibrului european.

„Completandu tratatulu de Parisu, redandui semnificatiunea primitiva, acordandu statului romanu garanti'a neaparatu de lipsa pentru de a puté implini missiunea cu care e insarcinatu, Europ'a nu numai va ascurá ecuilibrulu european amenintiatu de cându cestiunea orientului e pusa, ea nu numai va resólve in modu pacificu cestiunea pentru care s'a versatu atât'a sänge si s'au facutu atátea sacrificii, ci ca ea va face inca Romaniiei o eclatanta dreptate. Statulu románu a suferitu unu martiriu de siese-spre-diece seculi pentru a conservá némulu neamestecatu si fára de a parasí acestu micu unghiu de pamentu privilegiatu, ce aru fi trebuitu sa se creeze la gurile Dunarei, déca elu nu esistá mai nainte; credemu ca diu'a de respata pentru atátea lupte, neplaceri si suferintie a sositu in fine si pentru elu.

„Romani'i astépta cu incredere decisiunea Europei. Ceea ce a facutu pentru ei Europ'a in 1856 este o secura garanti'a de ceea ce ea va face in viitoriu.

„De cându s'a constituitu, Romani'a a vedintu, un'a dupa alt'a, realizandu-se dorintiele populatiuniloru se espresse in 1858; unita in fine sub unu principe ereditariu esitu din un'a din cele mai ilustre familii regnante din Europ'a, statulu romanu, intratu definitivu in concertulu european, a datu progrésu immense si a datu probele cele mai nediscutabile de aptitudinea sea pentru civilizatiune, de respectulu seu pentru protectiunea puteriloru si de intielepciunea sea politica.“

Europ'a dara, pre unu astfelu de statu lu va aperá de tóte surprinderile si prin neutralizarea lui va ascurá pacea orientului.

Revista politica.

Diuristic'a europeana inca totu este preocupata de caletoriele lui Ignatieff. Dintre apretiarile cele multe ce urnéza si acum dámu un'a combinata si adeca unu articulu reprodudu dupa „Fr. Blatt“ din Vien'a de „Timpul“ din Bucuresci cu parerile cestui din urma:

Ignatieff dice „T.“, a plecatu dela Vien'a si acum petrece in Berlinu. Diarele din Vien'a nu ne comunica pána acum nici o scire positiva despre rezultatele conferentieloru, pe care le-a avutu cu comitele Andrassy. Din tóte observárele pe care le cetimu in aceste diare, din tóte alusiunile si chiaru din atacurile directe ale unor'a, ne incredintiamu in sa, ca Ignatieff a gasitu in Vien'a o atmosfera, care nu-i priiesce.

Vomu reproduce aici unu articulu scrisu intr'unu tonu aprópe oficialu, pe care 'lu publica „Fremdenblatt“ dela 27 Martie:

„Máne séra generalulu Ignatieff va parasí orasiulu nostru, spre a se întórce, dupa ce va fi petrecutu putiena vreme la Berlinu, ióra-si la St. Petersburg. Máne generalulu va avé o audientia la Maiestatea Sea Imperatulu; si precum scimu, cu comitele Andrassy a conferitu in mai multe renduri. Ambasadorulu extraordinariu alu tiarului nu privesce negociárele cá intrerupte, elu nu este de parere, ca lucrurile au intratu intr'unu stadiu, in care actiunea diplomatica numai

decátu trebuiesce sa inceteze. Din contra e de parere, ca totu se voru mai puté gasí „nóue base“ pentru unu acordu internationalu care aru dá Europei bine-facerile pácci. Si intr'adeveru, putemu a constatá, ca in cestiunea actuala, nu este nimic ce aru puté dá locu la diferentie insurmontabile.

Déca aru fi vorb'a numai de protocolu, nimic n'aru fi mai lesne decátu a realizá intielegerea intre puterile europene. Chiaru si cabinetulu de St. James (englesu) 'lu admite in principiu.

Diferenti'a, care a facutu cá Europ'a sa se desparta in dóue tabere, „nu privesce decátu cestiunea desarmárei.“ Nu va fi de prisosu a face acum, cându lucrurile paru a ajunge la extremitate, o recapitulare despre cele ce s'au petrecutu pána acum.

Dupa ce conferinti'a a remasu fára de resultat si circular'a lui Gortchacoff fára de respunsu, cabinetulu de St. Petersburg a aretatu puteriloru europene conditiunile, pre lánga care este gat'a a renuntiá la o actiune unilateralá contra Turciei.

Altu intielesu nu are actiunea cabinetului de St. Petersburg. Amu isbitu prin acésta a ne convinge ca Russi'a aru puté renuntiá la o asemenea actiune separata, déca Europ'a aru manifestá prin unu actu serbatorescu ca se intereséza de sórtea crestiniloru din orientu. Unu asemenea actu aru fi semnarea protocolului, Russi'a aru fi desarmatu de buna-voie.

Cabinetulu de St. James a intorsu in sa cu deseversire taiusiulu armei si a facutu din aceea ce dupa parerea Russei aru fi avutu sa fie o urmare, o conditiune a semnarei protocolului. Russi'a, care se aretase in fati'a Europei cá acusatoru contra Turciei, prin acést'a de-odata s'a vedintu pusa in positiunea unui acusat. Ea putea sa desarmeze, dupa semnarea protocolului, de buna-voie: ea nu póte in sa, dupa parerea ei, sa desarmeze — „findu-ca Europ'a o doresce acést'a.“ Celu putieniu astfelu judeca diplomati'a rusésca.

Refusa de a recunósce, ca este partea vinovata, „ca este acéla care prin atitudinea sea“ a turburatu pres'a Europei: aici si in nimic alt'a este caus'a, pentru care s'a intreruptu negociárele dela Londr'a si Hasfield.

Negotiárele, care au locu in Vien'a si care voru avé urmarea loru frésca in Berlinu, nu potu avé de obiectu alt'a decátu a gasí unu modu de solutiune pentru cestiunea desarmárei. In chiaru cestiunea protocolului nu esista, precum amu aretatu mai susu, nici o diferentie de principiu.

Intrebarea e, déca va fi cu putintia sa se inlatureze diferentiele subsistente relativu la cestiunea desarmárei si acésta intrebare aterna dela o multime de factori incalculabili, cá vóinti'a monarchului rusescu, desvoltarea opiniunii publice a Engliterei si altele, incátu e preste putintia a-i dá de pe acum unu respunsu definitivu.

Din tóte pártile suntemu incredintiatu, ca dispositiunile Tiarului Alecsandru suntu pacinice; si este de prisosu a mai vorbí despre staruintiele cabinetului din Vien'a pentru mantinerea pácii. Fára indoiala nu trebuiesce sa perdemu din vedere, ca ori-care cestiune de mobilizare, findu-ca implica o cestiune de putere si

totu-odata cestiunea de onóre, trebuiesce sa fie privita cá o cestiune de cea mai mare importantia. Pána acum a resultat din discutarea cestiunii de desarmare, resbelulu si celu mai bunu esemplu pentru acést'a, e anulu 1859.

In lunile inainte de resbelu erau momente, in care se credea ca este cu putintia, bá chiaru probabila mantinerea pácei. Dela 19 Martie 1859, cându comitele Buol a pusu prin depesi'a sea tremisa la Londr'a cestiunea desarmárei pe tapetu, lumea a fostu pregatita pentru resbelu. De atunci au trecutú intregi 18 ani, dar' situatiunea de astadi ne aduce aminte pe aceea de atunci. Si atunci puterile se unisera asupr'a principiului de a se tienea unu congresu, dar' se cerea, cá inainte de tóte Sardinia preocupata de planuri ofensive sa desarmeze.

Nu suntemu de locu de parerea, ca istoria trebuiesce sa se repetésca in tóte punctele ei; la anulu 1859 un'a dintre pártile beligerante voia resbelulu cu ori-ce pretiu, acum in sa partea, care aru trebui sa atace, doresce pace. Nu trebuiesce sa perdemu din vedere acésta deosebire; cu tóte acestea credemu, ca nici acésta paralela istorica nu trebuiesce perduta din vedere. „Ce a fostu, se mai póte intemplá.“ Factorulu puternicu, care astadi inriuresce asupr'a mantinerei pácei, suntu dispositiunile pacinice ale Tiarului Alecsandru si a le consemnarea „Fremdenblatt“ nu recunósce, ca déca resbelulu nu s'aru putea evitá, vin'a este numai a Engliterei si ne sfatuiesce a nu avé pré multa sferantia, cá pacea se va puté mantinea.

— Dupa întórcerea sea din Londr'a, Ignatieff se dice ca s'aru fi esprimitu astfelu: „Acum intemple-se ori-ce se va intemplá, eu mi-amu facutu datori'a!“

„La France“, vorbindu despre conversatiunea ce a avutu Ignatieff cu ducele Decazes, voiescu sa reproduca verbalu tóte cuvintele cáte au esitu din gur'a diplomatului rusu. Eata ce a disu: „Amu sa mai vedu, a disu acelu Decazes, dumineca pre contele Andrassy, si luni sa vizitezu pre imperatulu Franciscu Iosifu, si dupa acést'a mergu dreptu la Petersburgu. Eu amu facutu ce amu potutu si ce a fostu de datori'a mea; acum intemple-se ori-ce se va intemplá.“

„Figaro“ dice, ca pre cându generalulu Ignatieff s'a intorsu din visitele se la „Hôtel du Rhin“, a gasitu pre mas'a salonului intr'o óla de fiori, o ramura deliciósa de olivu. „Cine a pusu acést'a aici? — Eu, Escelentia, respunde otelier'a, ramur'a de olivu este simbolulu pácei, pre care o doresce tóta lumea. — Tóta lumea, afara de englezi,“ respunde generalulu.

„Morning Post“ din Londr'a constata, ca dela mergerea generalului Ignatieff in Engliter'a, negociárele diplomatice au intratu pre o cale fórté sumbra. Situatiunea, dice acelu diurnalu, se póte definí acum prin aceste cáteva cuvinte: a cere dela unu poporu, care s'a aretatu pe câmpulu de bataie plinu de ardóre si curagiu, cá sa depuna armele in presentia armatei inamicului seu ereditariu. Cu o delicatetia de sentimente, care nu va remanea neapretiatu, guvernulu rusescu s'a abtinentu de a adresá vre-o somatiune turciloru in asta privintia,

dar' elu doresce sa ne atraga, inainte de a semnă protocolulu, prin care va legă moralmente dispositiunile noastre viitoare de acele ale cabinetului din Petersburg, spre a invita impreuna pe Pórta cá sa indeplinésca frumós'a dorintia. Acést'a nu e o missiune démna de Engliter'a.

Negotiárile de-si nu sunt rupte, continua acelu diurnal, inse firulu care le mai mantiene, va deveni legatura puternica pentru sustinerea pácei. Ne putem asteptá la unu bunu rezultat, cu tóte acestea aru fi o nebulositate, a nu recunósce, ca situatiunea de acum nu este dintre cele mai incoredate.

"Daily Telegraph" asemenea observa, ca situatiunea s'a schimbatu in modu complet, din momentulu in care generalulu Ignatieff a intratu pe scena, si cá elu e din portfoliulu acelor'a de reu auguru, incarcatu cu conditiuni de demobilizare, cari de siguru ca nu puteau fi imaginate mai cu dreptu cuventu, déca scopulu loru erá cá sa invalideze tóte negociárile. Aru fi interesantu de a se scí, dice acelu diurnal, déca generalulu va fi primitu la Petersburgu, cá unu agentu care a nimicitu sperantiele Russiei pentru a putea esí din situatiunea sea dificila, séu cá si unu tramisu abilu, care a reusitu sa ascunda preparatiunile de resbelu protestandu sentimente pacifice. Russi'a nu va obtiené protocolu din partea Engliter'e, decátu numai dandu-i cabinetulu din Petersburgu garantii despre actele sele pacifice si de politica ecuitabila.

Correspondentulu din Vien'a alu aceluia'si diurnal asigura, ca contele Andrassy refusa de a adresá nóue instructiuni ambasadorulu austro-ungaru din Londr'a, in privinti'a protocolulu, inainte de a fi primitu tectulu completu alu documentulu modificatu asiá cum a fostu primitu de Engliter'a.

"Daily News" primese din Petersburg o scire care afirma opiniuntru a ce va ma dinterendu dintre Muntenegru si Pórta. Ceea ce va se dica, ca prin acést'a se va decide cestiunea pácei séu a resbelulu. Guvernulu rusescu nu va influentiá decátu numai pâna la unu anumitu punctu pe principele Nichit'a, pentruca siefulu Muntegrului póte sa faca apelu la o putere mai mare si decátu guvernulu rusescu; la poporulu rusescu. Russi'a pre de alta parte nu va desarmá, inainte de a nu se fi incheiatu pacea dintre Muntenegru si Turci'a, si inainte de desarmarea acesteia. Asupr'a acestui punctu s'au concentratu negociárile de dice dile incóce, dar' fára vre-o aparentia de succesu pâna acum.

Resbelulu nu se va evitá, conchide acelu diurnal, decátu cu conditiune, de a silí pre Turci'a cá sa incheie pace cu Muntenegru, si de a o silí cá sa dea garantii pentru imbunatatirea conduitei sele viitoare. Este probabilu, ca déca acestu rezultat nu se va obtiené pâna la mijloculu lui Aprile, armat'a rusa va trece Prutulu.

Comitetulu de binefaceri din Moscú'a a decisu, cá in casulu cându aru isbucni din nou ostilitátile între Muntenegru si Pórta, sa vina in ajutoriulu principatulu prin tóte mijlócele posibile. In acela'si tempu a decisu cá sa se tramita dlui Ionin, consululu generalu alu Russiei la Ragusa, 20,000 ruble, spre a se face fatia la o eventualitate primelor trebuintie.

Corespondintia.

Reminiscintie din absolutismulu nemtiescu fatia cu constitutionalismulu ungurescu actualu.

Din pártile Banatului 1/13 Mart. 1877.

Motto: „Ce tie nu-ti place altui'a nu face!

III.

Deci continuandu firulu enaratiuniloru, cu indulginti'a stimabililoru

lectori trecu la inaugurarea erei „constitutionalismulu ungurescu“; la dezvoltarea vietiei publice si la esperintiele facute dela anul 1861 incóce pâna la torintele dileloru nostre presente, — si anume:

La anulu 1861 denumindu-se pentru fia-care comitatu, comiti supremi (fóispani), in pártile Banatului numai comitatulu Carasiului fu consideratu cá unulu, alu cáru'a populatiune — cu o neinsemnata exceptiune de germani si magiari — este mai intréga romana, pentru care se tramise de comite supremu de pia memoria fericitulu mecenate Emanuilu Gojdu, carele condusu nu numai de inflorirea si prosperarea patriei comune, ci si de binele, adeváratu si fericitea poporulu romanu, cá unu barbatu de eruditie si tactica eminenta, a sciutu tiené bunu contu de tóte impregiurárile si relatiunile comitatulu ce i l'a concediutu monarchulu spre gubernare. Cine nu-si aduce aminte de bucuri'a generala a romániloru de pre acelu tempu?!

Efectuindu constituirea si restauratiunea comitatulu, elu a fostu capabilu a satisfacé dorintiele nu numai ale romániloru ci si ale neromániloru; cáci a avutu in vedero mai pre susu de multe proportiune numerica de reprezentatiune a poporulu, si conformu acelei'a ii succese a compune magistratulu comitatensu astfelu, incátu primulu vice-comite, Fauru, protofiscalulu Atanasieviciu si dintre 16 pretorii dice au fostu toti de natiunalitate románi.

Ací s'au manifestatu apoi adeváratulu concertu respective spiritulu de „libertate, egalitate si fraticitate!“

IV.

Precátu de multiemite erá poporulu intregu fára osebite de natiunalitate din comitatulu „Carasiului“ vedindu in fruntea administratiunei sele stralucindu unu barbatu de rara insusire, cu ceialalti functionari mai toti din simulu poporulu: macátu de indosturulu, dar' cu deosebire inteleginti'a convingendu-se: cum prin respectarea si intrebuintiarea „limbei materne a poporulu“ nu numai in congregatiuni si preste totu in afacerile interne si externe ale comitatulu, adeca in corespondintiele cátra membrii comitatulu comitatensu si cátra alte corporatiuni, ci chiaru si cele emise dela „oficiulu de vice-comite comitatensu“ cátra „pretorii cercuali“ (szolgabiro), — se manifestá in fapta principiulu constitutionalu de „egala indreptare“, — pre atátu de intristatu si machnitu respective desamagitu se vediu poporulu acelu comitatu atunci, cându cu introducerea provisorulu dupa 1 1/2 de anu fericitulu Gojdu se indepartá.

(Dupa Gojdu se denumise cá administratoru comite supremu) de atunci incóce asiderea repositulu romanu Teodoru Serbu, carele, fia-i spre eternu memoria, apreciandu tóte cáte le introdusesé fericitulu Gojdu in organismulu comitatulu, le-a lasatu neatinse, nealterate si neschimbate, continuandu administrarea provisoru a comitatulu totu cu aceasi tactica si atitudine, totu cu aceiasi, ampoiati de sub predecesorulu seu. Eata cum se mantiene ordinea si cum se administrau trebile publice in acelu comitatu sub conducerea ambiloru numiti dignitari:

Agendele oficióse la preturi cercuale si antistie comunali, trebuindu sa fia portate in limb'a romána, pretorii si notarii comunali nerománi inca respectau acést'a usitare a limbei, si precum concernintii notari comunali si faceau relatiunile cátra prefiri in limb'a romána, asiá emiteau si densii ordinatiuni cátra antistie comunali respective notariate iér' numai in limb'a romána, se intielege pentru ca si ei pretorii le capetau dela oficiulu de vice-comite numai románescé scrise si subscrise, buna óra Béla de Szende,

vice-comite, — Franciscu Kiss, jude cercualu, Alessandru Levay, notariu comunalu se subscrieau atari hárthii oficiale!

Insi acesti domni — cari si astadi se afla in viétia — recunosceau: ca din punctu de vedero alu egalei indreptatiri, alu ecuitátiei si oportunitátiei, nici ca se potea altfelu; apoi nici ca li-a caditu greu a respectá limb'a poperei maioritáti a reprezentantiloru acelu comitatu care i-au investitu cu increderea alegându-i in posturi.

Chiamarea si detorintiele ampoiatiiloru din comitatulu Carasiului nu se marginea numai la celea administrative politice si judecatoresci ci se intindea si asupr'a altoru treburi de interesu si adusoru pentru statu patria si poporu; adeca pretorii cercuali erau insarcinati din partea comitatulu, a intreprinde mai dese excursiuni prin comunele din cerculu loru, la cari ocaziuni aveau ordinu deosebitu a visitá si scótele de ori ce confessiune; a se interesá si convinge in persóna despre ori-ce scaderi, a cere informatiuni dela respectivulu preotu si invetiatoriu despre frecuentarea scólei, despre prevederea ei cu recuizitele necesarii si despre escontentarea regulata a lefei invetiatoresci.

Tóte aceste recerintie neevitabili pentru progresarea invetiamentulu si prin urmare a culturai poporulu, pretorii insarcinati de cátra superioritatea comitatensu, — trebuiau sub grea respundere sa se aiba in buna evidintia si sa le esecuteze cu cea mai mare punctualitate; de acea si ei insarcinau in asemenea modu pre antistie comunale cá pe organele subalterne; dar' le si controlau pe nesciute cu mare strictetia.

Integetele comunelor politice se preliminaru sub rubric'a separata asiá numita „spesele cultului“ tóte trebuintiele invetiamentulu, adeca recuizite, cárti, reparaturi la scóle, lemne de incalditu, salariile si emolumintele invetiatoriloru si altele, iér' sum'a preliminaru se receritá sub acestu titlu separatu, inse se incassá impreuna cu spesele administrative comunali si totu atunci cându se incassá contributiunea directa.

Potu ascurá pre stimabiliu lectori ai acestui pretiuitu diariu, provocându-me la toti colegii de pe tempulu acelu: ca nici cându n'a intrevenitu macaru unu unicu casu, cá scolile, invetiamentulu si invetiatorii sa fia suferitu cea mai mica scaderi — pe lângá o astfelu de ingrigire, inspectiune si controla oficiala corespondentia recerintiei de progresare a culturai poporulu nostru.

Nici n'au progresatu cându-va sub regimulu absolutistescu nemtiescu a lui Bach dar' cu atátu mai putieniu sub celu pseudo-constitutionalu ungurescu actualu alu lui Tisza scólele si instructiunea publica preste totu, — celu putieniu in comitatulu Carasiului cá in anii 1861/62 pe tempulu cármuirii lui Gojdu si Serbu; dorere inse ca cu provisorulu lui Sennyei cu si in departarea loru, tóte au incetatu, s'au stricatu si batjocoritu. Eata cum:

La anulu 1863/64 departandu-se Serbu, fiertatulu, dela cárm'a comitatulu, in loculu lui taverniculu Sennyei ni tramise unu renegatu, precunoscutulu Ambrus István cá administratoru (comite supremu,) carele din sufletu reutaciosu a uritu pre románi. Se dicea ca de nascere aru fi fostu románu ér' de confessiune rom. catolicu si asiá nici n'a avutu educatiunea romanésca; precumnici nu scia vorbi bine romanescé.

Ferésca-ne bunulu Ddieu de asiá románi! Acestu omu apoi a datu lovitur'a de mórté spirituala morala si materiala intregulu comitatu, si anume tuturoru institutiuniloru liberali si salutare ale comitatulu; a cassatu folsirea limbei románe din ramurile administratiunei publice pâna si la comune; a delaturatu pre multi ampoiati románi

din posturi, fára vina si cu unu cuventu a calcatu cu picioarele tóte cele bune, cáte le-a aflatu introduse de predecesorii lui!

Firesce ca dela unu omu si cum a fostu acelu renegatu magiaru incarnatu nici nu s'a potutu asteptá vre-unu bine pentru románi Carasieni, cu tóte ca lângá densulu erá vice-comite románulu Atan. Ratiu de Caransebesiu, presiedintele tribunalulu Aloisiu Vladu de Salisce, protofiscalulu Filipu Pascu, si alti multi ampoiati románi, — de atunci pâna in diu'a de astadi au regresatu si s'au molipsitu de unu indiferentismu, incátu astadi Carasiulu celu odinióra atátu de vestitu in actiunile politice si mai cu séma intru manifestarea spiritulu si simtiulu natiunalu precum si in a progresulu culturai, — a luatú o fisionomia de totu posomorita si vestejita; stingendu se si inmormentandu-se spiritulu, simtiulu si totu ce erá natiunalu.

Veni apoi anulu 1867 incetandu provisorulu gubernatu de Sennyei se introduse dualismulu cis-translitanu; cu acest'a veni ministeriulu reg. ung. adeca regimulu responsabilu constitutionalu.

(Va urmá).

Ni se tramite spre publicare:

Din Bucovina 17/29 Martiu.

Audimu din isvóre sigure, cum-ca archimandritulu si administratorulu diecesanu Teoctistu Blajeviciu aru fi dejá denumitu de M. S. Imperatulu, Archiepiscopu si Metropolitulu alu Bucovinei si Dalmatiei.

De va fi sa se adevérsca acést'a scire, apoi de asta-data s'au intempnatu cele mai juste si mai intensive dorinti a le intregulu cleru si a le tuturoru diecesaniloru cu prea inalt'a decissiune a M. S. preagratiusulu nostru Imperatu.

Varietáti.

(†) Ioachimu Boc'a invetiatoriu la scóla capitala-normala din S. Sebesiu, in flórea etátiei, abiá de 23 ani, absolvendu numai de cáte-va luni teologi'a gr. or. din Sabiu, dupa o bóla scurta, prevediutu cu s. sacramente, a repausatu in 9 Martie a. c. v., lasându in profundu doliu pre parinti, frati si amici.

Inmormentarea densulu fú in 10 Martie, la care au asistatu unu publicu numerosu atátu din locu cátu si din giuru. Mórtéa densulu mai multu i-au causat'o o cauza natiunala. Fia-i tierin'a usióra si memori'a eterna!

*(Postalu.) Directiunea postalá r. u. de aici a publicatu concursu pentru ocuparea postulu de magistru postalu la statiunea din Zernesci (districtulu Fagarasiului) cu conditiunea de a incheia contractu oficialu si a depune o cautiune de 100 fl. in bani gat'a. Emolumintele anuali suntú: 120 fl. léfa, 40 fl. pausialu de cancelaria si 300 fl. pausialu pentru curierulu pedestru. Suplicele sa se substérna directiunei postale r. u. din Sibiu in terminu de 3 septamáni dela diu'a publicárei (pána la 20 Aprile n.)

*(Descoperire arhiologica. — De curându s'a descoperitu la Palestrina (Prenelele latiniloru), in Itali'a, unu tesauru arheologicu de cea mai mare valóre istorica, afara de valórea sea intrinseca. Acestu tesauru s'a descoperitu in midilocolu unui câmpu de vii si maslini de doi arheologi, d-nii Frollano si Bernardini. Tesaurulu e fórté bine conservatu, de-si e de mai multu de 3 mii ani, si s'a descoperitu intr'unu momentu ce se crede a fi a unui membru din famili'a Silvi'a, strabunu lui Romulu si rege alu Albei.

Printre obiectele scóse se citéza o placa de auru masivu, servindu de

peptaru, lunga de 8 degete si lata de 5, acoperita cu 131 statuete, sculptate in miniatura, de animale, lei, cai si chimere, foarte perfecte in detalie si forma. In lungimea placii se afla mai intaiu pe aceeasi linia 15 paseri cu figuri de omu seu de sirene. Intre paseri, in alu doile randu, vinu 14 lei culcati, cu capete de sfinesu, apoi unu altu randu de 12 lei in picioare, urmatu de unu alu 4-lea randu de lei culcati. Aceeasi placa porta inca capete de capra si 8 cai. Pe dosu se observa 2 randuri de tuburi ce serviau pentru trecerea cordeloru ce legau acelu curiosu ornamentu.

Cele-lalte obiecte de auru consista din fibule alesi lucrute, trei cilindre foarte ornate, o mare cantitate de ciucuri de auru, bumbi formati dintr'o frundia grosa de auru pe basa de ivoriu, o mica cupa in form'a oului. S'au mai gasitu unu insemnatu numeru de vase de argintu de diferite forme, gatele de ivoriu sculptatu, scuturi rotunde de arama, lanci, sabii, pumnale, unu patu funebru somptuos de lemnu si de bronzu si o multime de obiecte consacrate la funeralie.

Pe unulu din vasele de argintu se vede barc'a emblematica a Sorelui si figurele lui Osiris, a Phraei si a altoru divinitati egiptene, cu grupe de Isis si Horus la coltiuri; o inscriptiune pusa de-asupra grupeloru da numele artistului ce s'a descifratu in modulu urmatoriu: *Esmunie ar ben'asta*.

Dupa stilu si subiectele ce reprezinta obiectele descoperite apartienu mai tote perioadei in tempulu carei'a domina in Etruria si Latiu influinta civilizatiunei egiptene si asiriane. Acestu tesauru a fostu cumperatu cu 80 mii fr. de guvernulu italianu spre a-lu instala la museulu Kirchner din Rom'a.

**** O asociata a celoru siése puteri mari.** Eata ce gasimu in foi'a din Rom'a „Fanfull'a”: Cestiunea Orientului intra intr'o fasa noua. Pe langa cele siése puteri mari, se va mai alipi la subsemnarea protocolului si primariulu Romei, d. Venturi. Comun'a Rom'a, si in numele ei perceptorulu de contributiuni, d. Rafael Candi, a somatu pe „guvernulu otomanu” pentru plat'a sumei de 7 lire ital. 78 centesimi ca alu cincilea castitu de dare funciaria pe anulu 1876. Delegatul tribunalului Bonfigli, negasindu acasa pe d. „Governu Ottomano” a lipitu pe zidulu edificiului tribunalului o copia a citatiunei, care se termina cu urmatoarele cuvinte: „La casu candu nu se va raspunde acestei pretensiuni, subsemnatulu va proceda la executiunea fortata in modulu prescisu de legea dela 20 Aprilie 1871”. Dupa ce va espira terminulu fipsatu, municipalitatea din Rom'a se va pune in intielegere cu marile puteri, spre a sil'i pe Porta la indeplinirea celei mai neaperte reforme din acelu statu, adica la obiceulu de a-si plati datoriile. Posesorii de titluri turcesci de renta i voru fi foarte recunoscatori“.

**** Pentru agricultura.** Ministrulu agriculturii din Francia a ordonat ca la marginele padurilor, drumurilor, gradinilor, etc. sa se puna tablite cu urmatoarea inscriptiune:

Ariciulu se nutresce cu sioreci, melci si larve (papusi de insecte), in generalu cu animale care aducu o mare paguba agriculturii. Sa nu omoriti ariciulu!

Brósca ráiósá, (le crapaud) nimecete intr'o óra dóue-dieci pána la trei-dieci insecte. Sa nu omoriti brósca ráiósá!

Cártiti'a se nutresce ne'ncetatu cu larve, greeri, cicale si cu insecte de totu felulu; in stomachulu ei nu s'a gasitu nici odata urme de planta; ea aduce mai multu folosu decâtu paguba. Sa nu omoriti cártiti'a!

Scárebusiulu de Maiu, (le hanneton) si larv'a lui suntu dusimani de mórté ai agriculturii. Scárebusiulu pune 60—100 óue, diu care iérasu se des-

vólta larve si scárebusi. Sa omoriti scárebusiulu!

Paserile. Insectele causéza pe anu in fia-care departamentu o paguba de mai multe milióne de franci. Numai paserile suntu in stare de a le combate, cáci ele suntu voracii insecteloru si prin urmare aliatii agricultorului. *Copiiloru sa nu stricati cuiburile paseriloru!*

„Vocea Prahovei“.

**** Escesu militaru.** In 10 l. c. s'a intemplatu in Mainz unu mare escesu militaru, care a avutu de urmare unu numeru insemnatu de greuraniti. Infanteristi hessiani au fostu inchiriatu unu localu spre a serba diu'a nascerei imperatului germanu; soldatii din celelalte regimente au voitu si ei sa participe, ceea ce a datu ansa la o incaierare generala, care pe strade s'a continuatu. Vre-o 600 soldati au luatu parte; unu soldatu a remasu mortu, doi suntu raniti cumplitu si 15 mai usioru. Sabiele si bajonetele au fostu scóse si puse in aplicare. O multime de soldati s'au arestatu.

**** Bogatiile Franciei.** D. Washburne, ambasadorulu stateloru-unite la Parisu, intr'o depesie cátra guvernulu seu, da urmatoarea descriutiune despre starea financiara a Franciei:

Dupa comuna avea banc'a din Francia unu tesauru metalicu de 557 milióne de franci, iér' bilete de banca circulau in valóre de 2 miliarde si 242 milióne fr. Dupa pace a platiu Francia Germaniei sum'a de 5,315,000,000 fr., din care 125 in bilete de banca, 325 prin cestiunea drumurilor de feru in Alsacia-Lorren'a si aprópe 4 miliarde 900 milióne in auru seu argintu seu in mandate de argintu. Spre a ajunge la acestu rezultatu, Francia a facuse unu imprumutu a 5 la suta de 6,920,000,000 franci, ce banc'a pastra dupa comuna in becurile sele; ea posedu unu tesauru metalicu in contra de 3,420 milióne in bilete de banca ce se afla in circulatiune. Guvernulu datorea baneci dupa comuna 1,400 milióne franci; astadi datori'a statului cátra banca este redusa la 500 milióne; si platindui-se pe fia-care anu 150 milióne, acésta suma va fi achitata in anulu 1880.

Imprumutulu de siepte miliarde se afla mai intregu in máni de francesi, avendu astadi la bursa unu cursu de 105, prin urmare au cástigatu detentorii imprumutului unu miliardu 700 milióne franci. Acestu rezultatu dovedesce ca reconstitutiunea financiara a tierei s'a seversitu cu o rapiditate, unica pána acum in istoria lumii. *Francia a recáscigatu miliardele ce le-a platiu Germaniei si posedu astadi mai multu auru si argintu cá nici-odata mai înainte!*

Mentionându despre imprumutulu orasiului Parisu, care a fostu acoperitu de 63 ori, d. Washburne scrie: Acestu rezultatu extraordinariu este cu atátu mai multu frapant, ca elu face unu contrastu marcantu cu esieculu ce a a suferitu imprumutulu germanu de 125 milióne fr., care n'a produsu nici a patr'a parte din cee-ce se cerea.

„Vocea Prahovei“.

**** Lumina electrica.** In Milanu se facu acum incercári publice de ilumina-re cu lumina electrica, care dau unu rezultatu stralucitu. O asemenea iluminare prin sórele electricu a avutu locu in sér'a din 18 a. c. pe piatia „del Domo” din acelu orasiu. Flacările gasului semanau cu lumin'a cea slaba si galbina a onoru lampe mici de uleiu, care dinaintea luminei electrice atátu de estensive abia avéu puterea de a dá o umbra remarcabila a candelabreloru lor. Dupa acést'a se stínsera 80 flacari de gasu de pe acea piatia si lumin'a electrica luminá fára nici unu ajutoriu nu numai piatia in-tréga dar' si stradele laterale. In pártile cele mai departate ale pietiei se puté ceti cu usiurintia nu numai lu-

cruri tiparite, dar' si cea mai merunta scrisóre de mána, si chiaru piatia ca-stelului de alaturea erá destulu de luminata. Déca, dupa cum se dice, cheltuiéla va fi de trei ori mai eftina decâtu a gasului, atunci se va introduce lumin'a electrica mai intaiu pe piatia „del Domo”, apoi in totu orasiulu, si in fine se voru gasi imitatori si in alte tieri.

**** Romanulu** ne aduce scirea ca se va deschide o subscriptiune pentru radicareá unei statue lui Lazaru; asemenea se va asediá pe mormentulu poetului Bolintinénu o pétra mormentala de marmura pe care o mána depune o coróna de lauri de asupra numelui poetului.

**** Competintia!** In „Timpul” din Bucuresci cetimu urmatoarea deductiune de competentia:

In legea pentru organizarea teatrului nationalu s'a votatu o dispositiune dupa care unu autoriu respinsu de comitetulu teatralu sub cuventu ca pies'a lui nu este conformu reguleloru estetice, póte apelá la curtea de apelu contra hotaririi comitetului. Eata dar' judecatorii dela curte instituiti in corpu filosoficu si criticu pentru a judeca valórea estetica a unei scrieri! Sa ne infatisámu lucrulu in practica:

Dlu X, vine cu o drama in 5 acte si in versuri la comitetu; acest'a gasesce ca nu suntu consecvente caracterele, ca situatiunile dramatice suntu reu alese, ca versurile suntu rele, seu póte chiaru ca punerea in scena este prea grea si prea costisatóre si refusa de a reprezenta dram'a. Autorulu superatu, cumpera o hártiá timbru, platesce taes'a, tocmesce unu advocatu si face apelu la curte. Advocatul pledéza la terminu si arata ca suntu bine conduse caracterele si ca dupa regulele prosodie, versurile suntu bune, — neaperatu cáci a fostu patitu cá sa vorbéscu asiá, de-si cascá-se de i se desfacuse fálcile candu ceti-se acasa dram'a respinsa; procurorulu iá conclusiuni si urméza cá curtea sa se pronuncie. Acést'a se retrage si dupa deliberare, hotaresce in numele M. S. Domnitoriului, ca dram'a este buna.

Din data autoriulu investesce tragediá lui cu formul'a esecutorie: Inaintea actului se voru ceti: „Noi... din mil'a lui Dumnedieu etc.; si dupa „actulu alu 5-lea: dámu putere si ordonámu agentiloru administrativi sa „esecute etc.” Eata portarelu lu dram'a la sub-subtióra somándu pe directoru si pe actori cá in trei zile libere sa jóce pies'a pe teatru, cáci in casulu contrariu... in casulu contrariu ce? póte sa scóta in vendiare decorurile si zestrea teatrului. — Dar' déca este divergintia de opiniuni intre judecatori? Curtea trebuie atunci sa se completeze in cinci si sa mai asculte inca odata pe advocatu, pe procuror, pe autoru, si in sferisitu déca curtea respinge apelu, de siguru ca autoriulu are dreptu de recursu in cassatiune, póte pentru motivulu ca interpretarea actului de cátra curtea de apelu a schimbatu in-sa'si natur'a acestui actu, a luatu adeca dreptu comedia seu farsa, aceea ce autorulu crede ca este o tragedia, faptu prevediutu de art. 37, alin. 5 din legea curtiei de cassatiune. Cassándu-se hotarirea, alta curte de apelu are sa se pronuncie, prin urmare procedur'a se repetéza pána vine apoi la judecat'a cassatiunei in sectiuni unite. Dar' déca pies'a judecata prin ordinulu justitiei cá un'a ce a fostu gá-sita conf. reguleloru estetice e siuerata de publicu — cum remáne cu prestigiulu justitiei?

**** Incercare de omoru.** „Avenir d'Athènes” scrie: „O intemplanca unica in felulu seu a produsu in duminec'a din 6 Martie o iritatiune generala in Aten'a. Pre la 4 óre dupa amédi, candu music'a militara erá sa intoneze pie-

sele din urma, deodata se audi o detonatiune. O fata de familia buna, fiic'a oficierului Kanavatzoglu, a descarcatu unu pistolu la o distantia de doi seu trei pasi asupra oficierului Kitscho Bozzari, care nu de multu s'a fostu casatoritu. Glontiulu a intratu in spinare, fára inse a produce rana primejdiósá. Tiner'a fata la momentu a pornitu spre politie si doi gendarmi au escortat'o intr'o birje închisa pána la prefectur'a politiei. Domnisiór'a Photini — asiá se numesce — a marturisitu crim'a cu tóta sinceritatea. De presentu ea se afla intr'o odaia propria a edificiului prefecturei, unde va remanea pána la hotarirea finala. Tiner'a ateniensa a voitu sa-si resbune pentru onorulu atacatu.

**** (Orbire.)** Conte Arnim si-a perditu vederea in urm'a unui focu viu de care a suferitu. Exambasadorulu se afla inaintea unei catastrofe care póte i va curmá amar'a viétia. Unde au adusu aprigele persecutári ale principelui Bismarek pe multu cercatulu si nenorocitulu diplomatu.

**** (Unu masacru intr'o moschee.)** Raporturi din Alecsandria vorbescu de unu masacru mare ce s'a intemplatu nu de multu intre peregrini in sánt'a cetate Medin'a. Se scie din istoria ca persii suntu siiti, adeca ei credu numai in coranu, pre cându arabii si turcii credu si in invetiatur'a lui Muhamed ce li s'a transmisu prin traditiune, in asiá numit'a „Sunnah”, care e consemnata de cei patru califi dintái, de unde au si imprumutatu numele de suniti. Intre ambele partide religionarie esiste o ura de doispredece seculi. Suniti mai afirma, ca sit i, candu se róga in moschea „Medsin-en-Rubavi (biserica profetului), unde prelanga mormintele lui Mohamed si alu ficei sele Fatime se afla si gropile celoru dintái doi califi Abubekr si Omar, blastema memorii acestoru califi. Acestu blastemu e esprimatu si intr'unu proverb persianu. Persii de câte ori incórda arculu pronuncia cuvintele: O de aru lov'i sagét'a acést'a inim'a lui Omaru!

Cu ocasiunea perigrinárei din anulu acést'a se aflá intr'o Joie dupa amiédi in moschea mai susu numita o multime de peregrini din Persia, intre cari mai multe femei si fete, si mai multi suniti afirmau, ca au auditu cum unii peregrini din Persia blaste-mau memorii califilor numiti. De aci se nascu între suniti si siiti o incaeratura sângerósá. Dintre cei din urma, cari erau in minoritate, au remasu multi morti in moschee. Intemplanca acést'a regretabila a datu ansa guvernulu din Persia a cere prin o nota inversiunata satisfactiune dela guvernulu turcescu pentru o asemenea violare. Guvernulu din urma a promis satisfactiunea ceruta si astfelu aface-rea e terminata.

**** Unu mare amicu alu femeiloru.** Republic'a din Afric'a de sudu Natalu este amenintata de o mare primejdie, de óre-ce vecinulu ei, regele Zululoru Gettywayo, are de cugetu a o navalí cu órdele sele, déca nu i se va implini poft'a numai decótu. Acestu rege este unu adeveratu tiranu pentru poporu asiá ca mai multe mii din supusii sei au trebuitu sa emigreze. Cu câte-va zile mai nainte, Gettywayo adresá guvernatorului acestei republici o scrisóre, in care pretinde inapoierea tuturor femeiloru si feteloru emigrate. Acésta maiestate africana nu prea scie de gluma, de óre-ce dispune de o armata de 60,000 soldati, intre cari 20,000 suntu calareti.

**** Starea meteorologica in Europ'a.** De cându cu inceperea primaverii astronomice, tempulu pe intregulu continentu s'a aflatu in stare normala si afara de Russia nordica si Scandinavia nicairi temperatur'a nu a scadiutu departe sub punctulu de ghiatia. De alta parte inse s'au ivitu de repete ori fenomene naturale proprie

verei, precum vijelii, grindina, tunete si fulgere. Ploi si néua au fostu putiene si numai din 18 l. c. încóce a inceputu a plouá binisioru preste Europ'a de mijlocu. Acésta plóia a avutu unu fôrte bunu efectu asupr'a vegetatiunei. Venturile au batutu mai alesu dinspre sud-vestu si nord-vestu. Barometrul a suferitu mici schimbâri. Incependu din Mosc'v'a spre nordu predomnesce si acum unu geru de minus 10—20° c. In Russi'a de sudu si in tierile despre Dunare a domnitu o temperatura de vara adese insocita de fulgere, viscole si ploi. Din urma dateloru culsele in dile. Din urma tempulu va continuá a remanê frumosu si caldu.

* *De deputatu sinodatu* in cerculu alu VII Zarandu, s'a alesu in loculu dlui Nicolau Oncu, care a abdisu, dlu advocatu din Bai'a de Crisiu Georgiu Secu'a.

* *Camerile legislative* din Romani'a au prelungitu de nou sesiunea pâna la 5 Aprile nou. Din diuarieloru bucurescene transpira cu o sesiune estracordinara va avê locu in decursulu lunei lui Maiu a. c.

* *Masina de scrisu.* — La un'a din ultimele siedintie a societâtiei de incuragiare pentru industri'a nationala din Parisu, D. Laboulaye a prezentatu societâtiei, in numele d-lui Norris, o masina de scrisu (type-writer) a d-lui Remington, careu a avutu unu fôrte mare succesu in Americ'a de câti-va ani si care e dejá destulu de respandita in Angli'a.

Problem'a de resolutu este de a face sa apara caracterele diverse a alfabetului ce suntu succesivu necesare, totu-déun'a in unu acél'a-si punctu unde se imprima, si la fie-care impresiune de a face sa mérga in linie drépta fói'a de harthie la unu intervalu egal cu largimea unui caracteru, cá sa fie tóte asiediate in siru si sa formeze cuvinte. Din acést'a resulta ca aparatulu e compus din dóue pârti: unu caruti cilindricu ce duce harthi'a si inaintându dupa axa sea intr'unu pasiu egal cu largimea unui caracteru, de câte ori e nevoie sa apara o litera; si o a dóua parte, care este destinata a pune in miscare caracterele. Carutiulu, ajunsu la finea lungimii unei linii, face sa resune unu timbru ce insciintéza pe operatoru, care aduce carutiulu la positiunea sea dela inceputu, ceea ce are locu facendu-lu sa esecute o miscare de rotatiune egala cu largimea unei interlinii. Dupa insciintarea timbrului carutiulu pôte incepe inaintá putienu spre a se putea finí silab'a inceputa, déca e necesaru.

A dóua parte a aparatului este unu claviru, a cărui clape, asiediate la o adencime de 4 linii, facu sa se misce, printr'unu mecanismu de parghii si resorturi, misce ciocane, a căruru axe de rotatiune suntu asiediate in giurulu unui cercu si forméza impreuna o suprafatia conoida. Fie-care ciocanu pórtu la estremitatea sea libera unu tipu ce presinta un'a din literele alfabetului in majuscula mica, séu unu semn ortograficu séu numericu. Cându e lovita o clapa, ciocanulu se radica iute pâna la centrulu cercului axeloru ciocaneloru si aduce acolo caracterulu cu care este prevediutu.

Acésta ciocnire se exercita pe o panglica necontenita plina de cernéla ce se desfacu intre ciocane si carutiulu pe care e harthi'a, si imprima astfelu liter'a ce presinta ciocanulu.

Se luara diferite precautiuni spre a asigurá regularitatea imprimarii si a interlinieloru, mersulu egal a carutiului, adeca a harthiei, etc. etc. Din tóte aceste dispositiuni, dupa trei séu patru dile de studiu, pôte

trage cu acésta masina 40—50 cuvinte pe minuta, pe cându unu scriitoriu ordinaru abilu raru scrie mai multu de 25—30 cuvinte. Asiá dar' este o curatienie fôrte pretiósá in scriere si o promptitudine de executare, pe care mân'a sciitorului nu va putea nici odata s'o atingá, chiaru sacrificându regularitatea scrierei.

Economicu.

Sibiu la diu'a de 29 Martiu 1877.

In cercurile economiloru si a naturalistiloru aude omulu de multe ori povestindu-se de albine; toti ómenii din aceste dóue specialitáti suntu in stare a spune mai multu séu mai putiene schitie din viéti'a astoru felu de insecte, si a povestí lucruri interesante despre celea dinlauntru ale cosnitiei. Concedu si marturisescu si eu ca albinele suntu celu mai interesantu soi de vietáti dintre tóte animalele, supuse séu nesupuse, sub stapanirea omului. Art'a si planulu ce se manifesta in tóta viéti'a si activitatea lor; diliginti'a si ordinea, prin carea 'si urmarescu scopulu lor in natura, contieniu destule motive, cá sa créde omulu, ca si in capatien'a lor este ce este.

Numele institutului nostru romanescu de creditu si economii ce se dirigéza aici in Sibiú „Albin'a“, de si se exprima in numerulu singularu numai, nu credu ca va dice nimenea ca nu insemnéza si densulu din parte-i unu stupu intregu, cu tóte conditiunile si atributelu lui de vietáti si activitate; precum in cosnitia o multime de albine 'si aduna si elochéza avuti'a lor culésa cu mare diliginti'a din câmpulu floriloru si a fructeloru, astfelu si cosnit'a wertheimiana a „Albinei“ nóstre este locul unde micia nostrii capitaliste 'si aduna si elochéza mai multu séu mai putienu insemnatele, inse la totu casulu merituósele lor avutii, culése cu mare sudóre si cu multa diliginti'a din câmpulu munceloru; precum in cosnitia planulu si scopulu lucrului este de o parte inmultirea bogatiei si prosperarea societâtiei in celea materiale, éra de alta parte prasirea si crearea de puteri nóue, inmultirea individiloru pre câmpulu munceloru in interesulu bunei prosperári si progresári a genului intregu, astfelu si in institutulu nostru de creditu planulu si scopulu lucrului este de o parte inmultirea bogatiei si prosperarea societâtiei in cele materiale; iéra de alta parte prin concedere de creditu spriginirea si ajutorirea puteriloru actualile ale poporului, si prasirea si crearea de puteri nóue pre lângu cele actuale, adeca inmultirea individiloru productivi pre câmpulu munceloru in interesulu prosperári si a inaintári genului intregu, a poporului capabilu si iubitoru de munca.

In tempulu mai din urma ómenii, nu numai de specialitate ci camu in genere, faceau se circuleze prin clasele societâtiei multe varietáti — si dela institutulu nostru de creditu; acést'a este si erá unu lucru naturalu la noi, cari cu câtu avemu mai putiene lucruri bune, cu atátu trebuie sa ne interesámu si sa ne ingrigimú mai multu de densele. Art'a si planulu dupa care se sploa-téza terenulu munceloru, diliginti'a si ordinea prin care 'si urmarescu institutulu scopurile sea, avendu totu-odata si unu óre-care caracteru speciale nationalu, suntu totu atâtea momente demne de apretuire.

Celea mai insemnate faime inse ce se respándéu despre acestu institutu nu erau nice decátu de natura a incântá pre omu; nu se potu asemena cu schitiele si naratiunile din viéti'a stupiloru in conditiuni normale. Acestea faime cari faceau nu putienu

sânge reu in cercurile sociale, se refereau mai vertosu la modalitatea economieloru ce le face acestu institutu. Se dicea ca spelele se urca prea susu, ca s'aru fi chieluitu in anulu 1876 mai multu cá 30 de mii in administratiunei; se sustiené ca statulele institutiunei suntu prea liberele cu privire la drepturile ce se dau directiunei si prea asupritorie fatia cu actionarii; ca in acestea statule se afla astfelu de dispositiuni cari lasa prea multe si prea largi porti deschise directiunei pentru manipulare si prea putiena influentia unui controlu seriosu, prea greóia aparate pentru ascurarea prosperitátiei si a creditului institutiunei; si nu putieni din cei cunoscuti cu lucrulu sustienéu ca statulele nu contieniu alt'a decátu drepturi pentru directiune si datorintie pentru actionarii, cátu 'ti venea se credi ca la albin'a nóstra matc'a nu este nici decátu asiediate pe temelii bune si drepte si ca cosnit'a este de totu espusa si prea tare vamuita.

Dupa statule, séu mai bine cu statulele in mâna, nici decátu nu se potu combata aceste faime si varietáti, cáci tóte celea amintite suntu statorite, séu mai bine disu, sustienute in cadrulu §§-loru cu negru pe albu; si din aceste a are omulu destule si tate tipare cá sa recunósca si creáda, ca la componerea si la modificarea statuleloru respective, a fostu cu multu mai intielépta directiunea decátu actionarii. Se citámu numai vre-o câti-va §§ si aceste voru fi de ajunsu cá dovada; de es. § 44, 49, 51, 55, 62; mai departe §§ 24, 29, 32; comparându-se si examinându-se acesti §§, nu este greu nimerui a vedé ca directiunea este pré ingradita cu pré multe drepturi si folóse si actionarii pré marginiti in influenti'a lor asupr'a institutiunei. Dupa acesti §§, actionarii suntu marginiti numai la rolulu de privitori si ascultatori a celor ce le dictéza, dispune si impartasiesce directiunea, *ne avendu alta influentia asupr'a averei lor, decátu a împárti in dividende restulu de profitu ce scapa prin sil'a directiunei dupa o chiamare de unu anu de dile.* Iéra directiunea are dreptulu de a dispune de tóte libertátile, de a functioná dupa placu, de a-si licuidá tantieme, spese salarie si a se dotá in contracte de competintie si recompense intr'unu modu de totu capabilu de a desceptá jalusia si critica.

Este adevératu ca ómenii nostri noviti in industria, suntu si se arata pré lacomi dupa profite mari, voiescu pré cu grab'a a imbogátí, si acestu simtiu invapaiatu este periculosu. Industriasiulu si economulu seriosu si cu tactu, nici odata nu trebuie se fortieze profitulu intr'unu modu desfrenatu, nici odata nu trebuie se terorizeze midilócele de productiune, ci trebuie sa fie intieptu si diliginte, numai sa se si acomodeze dupa ratiune si nu dupa pofte in venerea profitului. Altcum, prin fortiare desfrenata si prin terorizarea medilóceloru, numai se compromite capitalulu si se ruinéza societatea.

Din mai multe consideratiuni de aceste actionarii institutiunei „Albin'a“ se aretau c'am mâchniti cu ocasiunea adunári generale care s'a tienutu la 29 Martiu; si déca intarítia de paragrafi in cari este intarita directiunea de o parte; iéra de alta parte indemánatatea directiunei de a elude ori ce incercári si dorintie bine motivate a actionariloru, — nu aru fi fostu asiá de neinvingibile, precum intr'adeveru s'au doveditu ca este, mai ca erá sa se faca inceputulu pentru o mai drépta si mai ecuitabila regulare. Despre acést'a adunare mi-amú si propusu cá sa raportezu aci mai pre largu.

(Va urmá.)

Invitarea de prenumeratiune la „Telegrafulu Romanu“ cu „Foisior'a“

pe unu patrariu de anu (Aprilie-Iunie) alu anului 1877. — Pretiulu abonamentului pre 1/4 de anu e:

Pentru Sibiú 1 fl. 75 cr. v. a.

Pentru Monarchi'a austro-ungurésca 2 fl. v. a.

Pentru Romani'a si strai-natate, 3 fl. v. a.

DD. abonanti suntu rugati a nu intardiá cu tramiterea prenumeratiuniloru.

Adresele ne rugámu a se scrie curatu, a se pune numai post'a ultima, dara nu câte dóue poste ultime, si in locu de epistole de prenumeratiune recomandámu on. publ. avisurile postali, (Posta-Utalvány. — Post-Anweisung.) cá impreunate cu spese mai putiene si cá mai sigure pentru inaintarea baniloru de prenumeratiune.

Editor'a „Telegrafului Romanu“ in Sabinu.

Burs'a de Vien'a.

Din 22 Martiu (3 Apr.) 1877.

Metalicele 5%	64 55
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	68 10
Imprumutulu de statu din 1860	114 —
Actiuni de banca	818 —
Actiuni de creditu	153 50
London	121 68
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	74 50
„ „ „ Temisiorene	72 25
„ „ „ Ardelenesci	71 50
„ „ „ Croato-slavone	— —
Argintu	107 10
Galbinu	5 72
Napoleonu d'auru (poli)	9 70 1/2
Valu'a nóua imperiale germána	59 80

Nr. 578/1877.

Concursu.

Devenindu vacantu postulu de notariu comunale in comun'a Caco'v'a, se escrie concursu cu terminulu pâna in 13 Aprile a. c.

Cu acestu postu suntu impreunate: o leafa anualá de 400 fl., cuartiru liberu, 20 de metri cuadrati (5 orgii) de lemne de focu, din care e a se incaldí si cancelari'a, si tacesele usuate pentru lucruri private.

Domniul competitori la numitulu postu notariu au a documentá, séu o pracsá neinterupta de celu putienu 3 ani, séu cualificatiunea prescisa in § 74 art. de lege XVIII din 1871.

Petitiunile si documentele timbrate, suntu a se asterne la acést'a pretura pâna la terminulu prefiptu.

Sabinu in 23 Martiu 1877.

Dela pretur'a cercului Resinari-Seliste.

2—3

Anunciu.

In comun'a Vestemu, departare de 1 1/2 mile de Sibiú spre Turnu-rosiu si Brasiovu, drumulu principalu alu tieriei, se afla de vendiare, din mâna libera, o casa de materialu solidu cu bolta, mai departe cu dóue pivnitie boltite, fantána in curte, siura cu dóue grajduri de zidu, gradina de legumi, si de pomi, la strad'a mare; viaa si unu locu de viaa, 3 jug. de vamentu aratoriu, 4 jug. de livedi, tóte de clas'a I, in apropiarea satului, celu multu departare de 300 pasi. A se face intrebare la dlu proprietariu alu realitátiloru si totu odata comerciantu. Georgiu Deacu, in Vestemu Nr. casei 151. 3—3

Indreptare. In regulamentul pentru seminariu, Nr. 730. Plen., publicatu in suplementulu „Tel. Rom.“ Nr. 22 la §. 56 a remasu din eróre unu punctu afara, — care suna: „3. Profesorulu de cantu, salariu amulu de 600 fl.“ apoi urméza: „4. Profesoriloru de desenmu....“